

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.025.05.2023

Pan Andrzej Kudelka
Nadleśniczy Nadleśnictwa Wisła
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
Nadleśnictwo Wisła
ul. Czarne 6
43-460 Wisła

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/057 – Realizacja projektu strategicznego Leśne gospodarstwa węglowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Wisła ul. Czarne 6, 43-460 Wisła ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Kudelka ² , od 1 maja 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Planowanie i realizacja przez nadleśnictwa Projektu Leśne Gospodarstwa Węglowe.
Okres objęty kontrolą	Lata od 2017 roku do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	1. Mieczysław Handzel, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/191/2023 z 28 sierpnia 2023 r. 2. Katarzyna Miszczak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/231/2023 z 12 października 2023 r.

(akta kontroli str. 1-5)

¹ Dalej: „Nadleśnictwo”.

² Dalej: „Nadleśniczy”.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK ocenia pozytywnie działania podejmowane przez Nadleśnictwo w ramach realizacji Projektu „Leśne Gospodarstwa Węglowe”⁵.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Nadleśnictwo rzetelnie wskazało lokalizację zadań dotyczących LGW, biorąc pod uwagę uwarunkowania terenu, skład gatunkowy występujących w tym rejonie drzewostanów, a także uzyskane na przedmiotowym terenie doświadczenie w zakresie gospodarki leśnej. Nadleśnictwo opracowało Program Węglowy⁶ zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 4 do Zarządzenia nr 67 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych⁷ z dnia 14 września 2018 r. w sprawie realizacji projektu rozwojowego pod nazwą „Leśne Gospodarstwa Węglowe”⁸.

Określona w PW prognozowana dodatkowa ilość pochłoniętego CO₂ była zgodna z ilością określoną dla Nadleśnictwa w Zbiorczym Programie Węglowym⁹, przy czym to nie Nadleśnictwo dokonywało szacowania ilości dodatkowo pochłoniętego CO₂ w wydzieleniach leśnych ujętych w PW. Dane w tym zakresie generowała automatycznie aplikacja informatyczna udostępniona Nadleśnictwu. Zaplanowane w PW działania dodatkowe mieściły się w definicji działań dodatkowych zawartej w § 2 ust. 1 pkt 6 Zarządzenia nr 67 DGLP z 2018 r.¹⁰

Nadleśnictwo realizowało zadania ujęte w PW za pomocą własnych pracowników w ramach ich obowiązków służbowych, jak również firm zewnętrznych wyłonionych z zastosowaniem odpowiednio przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹¹ lub ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹², obowiązujących w momencie wszczęcia danego postępowania.

Sprawozdania z realizacji PW za lata 2018-2022 zostały sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 6 do Zarządzenia nr 67 DGLP z 2018 r. i przesłane do Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach¹³ do końca kwartału roku następującego po roku sprawozdawczym, stosownie do wymogu określonego w § 14 ust. 1 Zarządzenia nr 67 DGLP z 2018 r. Sprawozdania te zawierały rzetelne dane odnośnie rodzaju i roku zrealizowanego działania, jednak nie zawierały rzetelnej informacji o poniesionych kosztach tych działań.

Stwierdzone nieprawidłowości, polegające na nie w pełni rzetelnym sporządzeniu wniosku Nadleśnictwa o zwrot poniesionych kosztów z Funduszu Leśnego¹⁴ dotyczących realizacji działań w ramach Projektu oraz sprawozdań z realizacji PW,

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: „LGW”.

⁶ Dokument mający na celu zestawienie projektowanych działań dodatkowych w Nadleśnictwie w ramach LGW wraz z ich przewidywanym efektem dodatkowego pochłaniania, obliczonym za pomocą oprogramowania Carbon Budget Model of the Canadian Forest Sector, dla okresu prognostycznego (2017-2046), dalej: „PW”.

⁷ Dalej: „DGLP”.

⁸ B. I. LP Nr 10, poz. 152. Dalej: „Zarządzenie nr 67 DGLP z 2018 r.”.

⁹ Stanowiącym załącznik nr 1 do kolejnych decyzji Dyrektora Generalnego LP: nr 177 z 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Zbiorczego Programu Węglowego (ZPW), ustalenia Rezerwy Jednostek Dwutlenku Węgla (JDW), ceny jednostkowej JDW oraz Regulaminu sprzedaży w portalu aukcyjnym pn. „e-klimat” oraz do decyzji nr 134 z dnia 2 września 2019 r. w sprawie zatwierdzenia Zbiorczego Programu Węglowego (ZPW), ustalenia rezerwy Jednostek Dwutlenku Węgla (JDW), ceny jednostkowej JDW oraz Regulaminu sprzedaży w aplikacji e-klimat.lasy.gov.pl, dalej: „Zbiorczym Programie Węglowym”.

¹⁰ Działania dodatkowe - czynności z zakresu gospodarki leśnej, wykraczające poza standardowy tryb postępowania dla danych warunków w danej lokalizacji lub/i nie ujęte w aktualnie obowiązującym planie urządzenia lasu, mające na celu uzyskanie dodatkowej ilości pochłoniętego dwutlenku węgla w okresie prognostycznym w efekcie ich realizacji.

¹¹ Dz. U. z 2019 r., poz. 1843, ze zm.

¹² Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm.

¹³ Dalej: „RDLP”.

¹⁴ Fundusz celowy LP przeznaczony na wyrównywanie niedoborów środków finansowych w nadleśnictwach, posiadających niekorzystne warunki przyrodniczo-ekonomiczne do prowadzenia gospodarki leśnej. Środki funduszu mogą być przeznaczone również m.in. na wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych LP, badania naukowe, tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej, sporządzanie PUL, dalej: „FL”.

skutkowały zaniżeniem wykazanych kosztów, nie miały jednak wpływu na prawidłową realizację pozostałych działań w ramach Projektu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Planowanie i realizacja przez nadleśnictwa Projektu Leśne gospodarstwa węglowe

Opis stanu faktycznego

1. Rozpoczęcie prac w Nadleśnictwie związanych z Projektem LGW nastąpiło w dniu 20 września 2016 r. poprzez udział Nadleśniczego w spotkaniu w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w Warszawie, zorganizowanym w celu omówienia założeń ww. projektu. Zadaniem Nadleśnictwa było zaproponowanie listy wydzieleń i planowanych na nich dodatkowych działań gospodarczych, a także zaproponowanie wydzieleń dla celów porównawczych, tzw. drzewostanów referencyjnych, na których nie będą realizowane te działania. Propozycje lokalizacji oraz proponowanych działań na danym wydzieleniu leśniczy z poszczególnych leśnictw w Nadleśnictwie przedłożyli w listopadzie 2016 r. Po analizie otrzymanych od leśniczych materiałów sporządzono i przesłano 17 lutego 2017 r. do Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych¹⁶, zatwierdzony przez Nadleśniczego zbiorczy wykaz wydzieleń proponowanych do LGW wraz z podaniem planowanego działania do wykonania na danym wydzieleniu. (akta kontroli str. 6-123)

Przy wyborze lokalizacji - wydzieleń leśnych do LGW, w odniesieniu do następujących działań dodatkowych, kierowano się:

- w przypadku działania o nazwie: *posadzenia* - stanem drzewostanu głównego, tj. jego zwarciem i zadrzewieniem oraz brakiem w Planie Urządzenia Lasu¹⁷ tego typu działania;
- w przypadku działania o nazwie: *martwe drewno* - stanem zdrowotnym drzewostanu, jak i ilością drewna możliwego do pozostawienia w wydzieleniach, które były trudno dostępne (położenie wysokogórskie);
- w przypadku działania o nazwie: *rębnie niepełne* – zasadą, że pozyskanie drewna w przypadku tego rodzaju rębni jest rozłożone w czasie w przeciwieństwie do rębni pełnej, w związku z czym węgiel jest dłużej akumulowany w środowisku;
- w przypadku działania o nazwie: *odnowienie z samosiewu* - warunkami, które posiadało dane wydzielenie, sprzyjającymi osiągnięciu w nim odnowienia naturalnego;
- w przypadku działania o nazwie: *zalesienia* – faktem, iż zalesienie gruntów porolnych przyczynia się w znaczny sposób do akumulacji węgla w wydzieleniu, które zostało zalesione.

(akta kontroli str. 339-344, 600-601)

Następnie w okresie od lutego 2017 r. do września 2018 r. trwały działania modyfikacyjne, usunięto, a także dodano niektóre wydzielenia do Projektu, jak również dokonano zmian w pierwotnie planowanych działaniach do wykonania (przykładowo, dokonano zmian z działania pod nazwą: *martwe drewno* na *posadzenia*).

(akta kontroli str. 9-123)

¹⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁶ Zakład LP o zasięgu krajowym, powołany przez Dyrektora Generalnego LP, pełniący w latach 2017 r. funkcję koordynatora Projektu LGW, dalej: „CKPS”.

¹⁷ Dalej: „PUL”.

2. W dniu 21 września 2018 r. Nadleśnictwo otrzymało pocztą elektroniczną z Wydziału Koordynacji Projektów Rozwojowych DGLP informację o udostępnieniu portalu umożliwiającego generowanie programów węglowych. PW dla Nadleśnictwa został wygenerowany i zatwierdzony przez Nadleśniczego w dniu 25 września 2018 r., a jako załącznik do pisma z dnia 26 września 2018 r. przesłany do zaopiniowania do RDLP w Katowicach.

PW był zgodny ze wzorem określonym w załączniku nr 4 do Zarządzenia nr 67 DGLP z 2018 r., zawierał wymagane dane, w tym dane dot. m.in. adresu leśnego wydzielienia, jego charakterystykę taksacyjną na początku okresu prognostycznego oraz szacunkową zawartość węgla w wydzieleniu leśnym na początku i na koniec okresu prognostycznego¹⁸ bez działań dodatkowych i z działaniami dodatkowymi, prognozowaną ilość dodatkowo pochłoniętego dwutlenku węgla w wyniku zrealizowanych działań dodatkowych (tzw. dodatkowość CO₂), rok realizowania programu w okresie prognostycznym oraz działania planowane do wykonania.

(akta kontroli str. 124-256)

Wg wygenerowanego i zatwierdzonego we wrześniu 2018 r. przez Nadleśniczego PW (po zmianach wg stanu na dzień 4 września 2023 r.)¹⁹ zaplanowano działania dodatkowe do realizacji w jedenastu leśnictwach²⁰ na 63 wydzieleniach drzewostanowych o łącznej powierzchni 377,6 ha, przy czym działania dodatkowe (takie jak: podsadzenia, uznania odnowień naturalnych oraz martwe drewno) planowane do realizacji obejmowały teren 116,4 ha, tj. 30,8% powierzchni wydzieleń. Jako działania dodatkowe na tych wydzieleniach zaplanowano następujące działania: zaliczenie naturalnych odnowień (w 38 wydzieleniach do realizacji w latach 2017-2024), podsadzenia (w 16 wydzieleniach do realizacji w latach 2018-2021 i 2023-2024), martwe drewno (w 9 wydzieleniach do realizacji w latach 2021-2022).

Wydrukowany i podpisany PW nie uwzględniał trzech wydzieleń²¹, na których, w oparciu o Zarządzenie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 2 z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie realizacji w formie wspólnego przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych projektu rozwojowego o charakterze pilotażowym pod nazwą „Leśne Gospodarstwa Węglowe”²², zrealizowano w 2017 r. zalesienia gruntów rolnych. Nie wypełniono również rubryk dotyczących biomasy²³. Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Nadleśnictwo Wiśła nie miało wpływu na zawartość rubryk w PW i danych w nich zawartych. Program został wygenerowany automatycznie bez możliwości jego korekty przez Nadleśnictwo. (...). Fakt braku trzech wydzieleń nie wzbudził mojej wątpliwości przy podpisywaniu kart programu ponieważ znałem przypadki w innych Nadleśnictwach, gdzie przy drukowaniu kart również brakowało wydzieleń leśnych. Był to powszechnie znany problem techniczny, sygnalizowany przez inne Nadleśnictwa. Wiedząc, że ten problem jest zasygnalizowany przez inne jednostki, nie podjąłem się kolejnej sygnalizacji. (...).*

(akta kontroli str. 124-344, 585-598, 604-605)

Oględziny wybranych sześciu wydzieleń²⁴ objętych PW wykazały, że żadne z wydzieleń nie było ogrodzone. Ponadto cztery z nich nie były oznaczone w terenie,

¹⁸ Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 10 Zarządzenia nr 67 DGLP z 2018 r. okres prognostyczny obejmuje 30 lat (2017-2046).

¹⁹ W lutym 2020 r. dokonano zmian roku działania w czterech wydzieleniach, zaś w lipcu 2022 r. dokonano zmian rodzaju działania na dwóch wydzieleniach (z rębni niezupełnej na martwe drewno).

²⁰ Gańczorka, Beskidek, Olza, Bukowiec, Zapowiedź, Malinka, Barania, Przysłup, Czarne, Dziechcinka, Łabajów.

²¹ O łącznej powierzchni 2,15 ha.

²² B. I. LP Nr 2, poz. 17, uchylone 1 stycznia 2018 r. na mocy § 26 ust. 2 zarządzenia nr 67 DGLP z 2018 r., zwanym dalej: „Zarządzeniem DGLP numer 2 z 2017 r.”

²³ Szacunkowa wielkość biomasy w wydzielaniu leśnym na początku okresu prognostycznego (m³) (bez działań dodatkowych i z działaniami dodatkowymi).

²⁴ O następujących adresach leśnych: 1) 02-37-2-07-111a; 2) 02-37-2-07-112b; 3)

natomiast dwa z nich były oznaczone opaskami z niebieskiej farby znajdującymi się na skrajnych drzewach tego terenu.

Nadleśniczy w odniesieniu do powyższego wyjaśnił: *Powierzchnie podsadzeń i uznań odnowień naturalnych nie zostały ogrodzone, tak jak wszystkie uprawy zakładane ostatnimi laty w Nadleśnictwie Wisła. Nadleśnictwo nie praktykuje grodzenia upraw ze względu na to, że zwierzyna w okresie zimy, kiedy wyrządza największe szkody, chroni się przed ciężkimi warunkami atmosferycznymi i gromadzi się w niższych położeniach, również poza obszarem terytorialnym Nadleśnictwa Wisła. W okresie letnim szkody wyrządzane przez zwierzynę przyjmowane są na znośnym poziomie (wystarczająca baza pokarmowa – rośliny zielne, trawy). Drugim aspektem jest trudność w utrzymaniu szczelności grodzenia w okresie zalegania grubej pokrywy śnieżnej. Nadleśnictwo Wisła nie zostało zobowiązane do oznaczenia powierzchni objętych programem LGW.*

(akta kontroli str. 345-356, 364, 581-584)

Dodatkowa prognozowana ilość pochłoniętego CO₂ określona w PW (4 780 t) była zgodna z ilością określoną dla tego Nadleśnictwa w Zbiorczym Programie Węglowym.

(akta kontroli str. 592-598, 602)

Nadleśnictwo nie dokonywało szacowania wielkości biomasy w wydzieleniach leśnych wpisanych do PW, jak również nie wykonywało obliczeń prognoz pochłoniętego dwutlenku węgla. Jak wyjaśnił Nadleśniczy: *Zarządzenie nr 67 GDLP z dnia 14.09.2018 r. w sprawie realizacji projektu rozwojowego pod nazwą „Leśne Gospodarstwa Węglowe” stanowi, że ustalenie działań w zakresie gospodarki leśnej mogących wywoływać efekt dodatkowej akumulacji węgla organicznego w poszczególnych elementach ekosystemu leśnego oraz opracowanie metod pomiaru efektu realizacji tych działań jest zadaniem realizowanym w ramach projektu badawczego²⁵. Zgodnie z tym Zarządzeniem prace były realizowane przez konsorcjum badawcze (nadleśnictwo nie wchodziło w skład tego konsorcjum). Ponadto wyjaśnił, że: Ilości węgla w wydzieleniu leśnym zostały wygenerowane na udostępnionym Nadleśnictwu portalu.*

(akta kontroli str. 6-18, 339-344)

Zaplanowane w PW działania (podsadzenia, uznanie odnowień naturalnych, martwe drewno, rębnie niezupełne) były zgodne z § 2 ust. 1 pkt 6 Zarządzenia nr 67 GDLP, z 2018 r., tj. mieściły się w definicji działań dodatkowych²⁶ i wykraczały poza tryb postępowania określony w PUL.

(akta kontroli str. 124-256, 592-598)

W okresie realizacji LGW w Nadleśnictwie obowiązywał PUL na okres gospodarczy: od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2026 r. Nadleśnictwo, po przystąpieniu do realizacji PW, wystąpiło pismem z dnia 10 stycznia 2018 r. do Dyrektora RDLP w Katowicach z wnioskiem o aneksowanie PUL, jednak do aneksowania PUL nie doszło, bowiem do Nadleśnictwa w dniu 1 lutego 2018 r. wpłynęło polecenie z GDLP aby nie dokonywać zmian w PUL w związku z realizacją PW. Ostatecznie PUL dla Nadleśnictwa nie był zmieniany w latach 2017-2023.

Zgodnie z PUL powierzchnie wybrane do LGW w Nadleśnictwie obejmowały: las mieszany górski świeży (62% powierzchni wydziału); las górski świeży (12%); las mieszany górski wilgotny (12%); bór mieszany górski świeży (10%); bór wysoko

²⁵ Pt. Opracowanie podstaw naukowych i rozwiązań metodycznych stanowiących wsparcie dla Pilotażowego Projektu Rozwojowego pn. LGW, realizowanego na zlecenie GDLP przez konsorcjum badawcze, którego liderem był Instytut Badawczy Leśnictwa w Sękocinie Starym (dalej: „IBL”).

²⁶ Działania dodatkowe - czynności z zakresu gospodarki leśnej, wykraczające poza standardowy tryb postępowania dla danych warunków w danej lokalizacji lub/i nie ujęte w aktualnie obowiązującym planie urządzenia lasu, mające na celu uzyskanie dodatkowej ilości pochłoniętego dwutlenku węgla w okresie progностycznym w efekcie ich realizacji.

górski (1%); bór mieszany górski wilgotny (1%). Gatunkami głównymi w wybranych drzewostanach był świerk (53% powierzchni wydzieleń), buk (44%) oraz jodła (3%).
(akta kontroli str. 6-18, 124-256, 299, 592-598, 603)

3. Działania dodatkowe na terenach LGW pod nazwą: *uznanie odnowień naturalnych* realizowali pracownicy Nadleśnictwa. Sporządzali oni protokół uznania odnowienia naturalnego, opisując m.in. powierzchnię, na której uznano odnowienie naturalne, gatunek, wiek, średnią wysokość drzewostanu stanowiącego samosiew. Następnie protokół ten zatwierdzał Nadleśniczy. Załącznikiem do protokołu był również szkic obszaru, w którym uznano odnowienie naturalne w danym wydzielaniu. Pracownicy Nadleśnictwa prace te wykonywali w ramach obowiązków służbowych.

(akta kontroli str. 339-344, 394-404)

Prace na terenach LGW w odniesieniu do działań pod nazwą: *posadzenia, zalesienia oraz martwe drewno* wykonywane były przez podmioty obce, wylaniane co roku w wyniku przeprowadzonego przetargu nieograniczonego na wykonywanie usług z zakresu gospodarki leśnej na terenie Nadleśnictwa (działania dodatkowe stanowiły część ogółu tych prac). Przetargi te w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2020 r. przeprowadzano przy zastosowaniu odpowiednio przepisów: ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych lub ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych, obowiązujących w momencie wszczęcia danego postępowania²⁷. W umowach zawartych w ramach ww. przetargów zabezpieczono należycie interesy zamawiającego, m.in. poprzez określenie kar umownych oraz zabezpieczenia należytego wykonania umowy, a także przyjęcie zasady, że roboty odbierane miały być protokołem odbioru, stanowiącym podstawę do wystawienia przez wykonawcę faktury.

W przypadku działania pn. *martwe drewno*, wykonawcy wyłonieni w drodze przetargu wykonywali takie zabiegi określone w PUL jak m.in.: czyszczenie późne, trzebież wczesna, trzebież późna, rębnia oraz przestoje, zaś po dokonaniu tych działań, jak wyjaśnił Nadleśniczy, w przypadku czyszczenia późnego pozostawiano całe drzewka, zaś w przypadku trzebieży wczesnej, trzebieży późnej, rębni oraz przestoju pozostawiano gałęzie, wierzchołki oraz części kłód po manipulacji i nie dopuszczano na tym wydzielaniu do samowyrębu drewna. Ponadto Nadleśniczy wyjaśnił, że: *na powierzchniach objętych działaniem dodatkowym LGW-MDREW dopuszczano pozyskanie drewna w ograniczonej ilości. Nie cała grubizna została zerwana, część pozostawiono na powierzchni LGW. Dodatkowo powierzchnia nie została udostępniona lokalnej ludności w celu zabrania pozostałości. W ten sposób osiągnięto ponadprzeciętne ilości martwego drewna. W normalnym toku postępowania powierzchnia zostałaby uporządkowana z gałęzi wierzchołków, które zostałyby sprzedane lokalnej społeczności bądź spalone. Martwe drewno jest produktem ubocznym powstałym przy pozyskaniu drewna.*

Po powyższych działaniach pracownicy Nadleśnictwa dokonywali oględzin powierzchni LGW, na której prowadzono działania związane z martwym drewnem, dokonywali odbioru prac, sporządzając stosowny protokół, a dodatkowo na okoliczność pozostawienia martwego drewna na powierzchni objętej działaniem sporządzali protokół, w którym stwierdzali pozostawienie ponadprzeciętnej zawartości martwego drewna na powierzchni objętej działaniem. Następnie pracownik odpowiedzialny za prowadzenie w Nadleśnictwie PW sporządzał polecenie księgowania, na którym była ujęta powierzchnia i odpowiednia adnotacja, tj. LGW-MDREW²⁸.

²⁷ Badaniem objęto wyłącznie prawidłowość wyboru trybu postępowania (nie badano prawidłowości przeprowadzania całego postępowania).

²⁸ Tj. czynność polegająca na pozostawieniu na wydzielaniu objętym LGW martwego drewna w ponadprzeciętnej ilości.

Podobnie w przypadku działań pn. *posadzenia* i *zalesienia* dokonywano protokolarnego odbioru wykonanych prac.

(akta kontroli str. 8-18, 399-457, 581-583)

4. Szczegółowej analizie poddano sześć wydzieleń, tj. dwa, na których zrealizowano posadzenia, dwa, na których uznano naturalne odnowienia oraz dwa, na których zrealizowano działanie pod nazwą: *martwe drewno*.

W przypadku posadzeń ustalono, że: w odniesieniu do jednego wydzielania²⁹ w 2020 r. wykonano posadzenia 11 830 sztuk sadzonek jodły na obszarze 1,69 ha, a w 2023 r. wykonano posadzenia 10 500 sztuk sadzonek jodły na obszarze 1,50 ha, zaś w odniesieniu do drugiego wydzielania³⁰ w 2023 r. wykonano posadzenia 20 000 sztuk sadzonek jarzębiny na obszarze 1,5 ha. Leśniczy potwierdził prawidłowe wykonanie każdej z ww. prac, sporządzając na tę okoliczność stosowne protokoły.

W przypadku działania *uznanie naturalnych odnowień* ustalono, że komisja składająca się z dwóch pracowników Nadleśnictwa dokonała oględzin: jednego wydzielania³¹ 11 września 2018 r. (powierzchni 0,30 ha) oraz drugiego wydzielania³² 13 października 2020 r. (powierzchni 1,20 ha) i sporządziła protokoły uznania odnowień naturalnych, które zatwierdził Nadleśniczy odpowiednio: 2 października 2018 r. i 30 grudnia 2020 r. Załącznikiem do protokołów były mapki ze szkicem obszaru, na którym dane odnowienie naturalne wystąpiło. Przeprowadzone oględziny ww. wydzieleń potwierdziły, że znajdują się na nich ww. sadzonki (odpowiednio: z siewu lub z samosiewu), nie stwierdzono objawów usuwania tych sadzonek, jak i objawów żerowania szkodników, czy zgryzania pędów przez zwierzynę.

W odniesieniu do dwóch wydzieleń³³, na których zrealizowano działanie dodatkowe dotyczące martwego drewna, przeprowadzone oględziny potwierdziły, że na ww. wydzieleniach znajdują się duże ilości gałęzi, konarów w ilości znacznie większej, niż na innych wydzieleniach.

Zdaniem Nadleśniczego wykonane działania w Nadleśnictwie Wisła przyniosły pozytywny efekt dla środowiska. Jak wyjaśnił: *Trudno jednak określić czy został osiągnięty efekt zamierzony. Na pewno podjęte przez nas działania, szczególnie w warunkach górskich, zwiększyły ilość wiążanego CO₂ z atmosfery.*

(akta kontroli str. 345-356, 364, 399-427, 804-808)

5. Nadleśnictwo nie dokonywało szacowania, jak również nie brało udziału w szacowaniu, wielkości biomasy oraz ilości pochłoniętego CO₂ w wydzieleniach leśnych. Nie raportowało również takich danych do jednostek nadrzędnych Lasów Państwowych.

Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że: (...) *Wszystkie te dane zostały udostępnione automatycznie podczas generowania PW na stworzonym do tego portalu. Nadleśnictwo nie jest w stanie stwierdzić, jaka była faktyczna ilość pochłoniętego CO₂, a także jakie są różnice w wielkości biomasy oraz ilości pochłoniętego CO₂ na powierzchniach biorących udział w projekcie.*

(akta kontroli str. 6-18)

²⁹ Numer: 02-37-2-12-33h.

³⁰ Numer: 02-37-2-07-111a.

³¹ Numer: 02-37-2-12-31j.

³² Numer: 02-37-2-07-112b.

³³ O następujących adresach leśnych: 02-37-2-07-3c oraz 02-37-2-12-32f.

6. Nadleśnictwo poniosło łączne koszty w ramach Projektu LGW w wysokości 374 333,42 zł, z tego w poszczególnych latach:

- w 2017 r. 30 250,70 zł (dane według wniosku o przydzielenie środków Funduszu Leśnego - nr ewidencyjny wniosku: 1/2017 wraz z notą księgową nr 71/2017 z dnia 24.11.2017 r.³⁴ i dokumentacją księgową),
- w 2018 r. 179 480,87 zł, w 2019 r. 58 564,98 zł, w 2020 r. 60 049,85 zł, w 2023 r.³⁵ 76 959,68 zł, w latach 2021 i 2022 nie poniesiono kosztów (dane ustalono w oparciu o sprawozdania z realizacji PW za lata 2018 – 2022 oraz raporty z bazy Systemu Informatycznego Lasów Państwowych SILP Web³⁶).

Koszty związane z LGW, ewidencjonowano kodem projektu „GLGW”, w sposób umożliwiający ich łatwe wyodrębnienie.

(akta kontroli str. 604-744, 680)

Nadleśnictwo nie poniosło kosztów na opracowanie PW, jak i sporządzenie sprawozdań z realizacji PW. Nadleśniczy wyjaśnił, że opracowanie PW i sprawozdań z jego realizacji nie generowało bezpośrednich kosztów, bowiem było realizowane przez pracowników Nadleśnictwa w ramach obowiązków służbowych.

(akta kontroli 6-18)

W 2017 r. Nadleśnictwa pokrywały wydatki poniesione na realizację działań dodatkowych w ramach projektu LGW ze środków własnych, a następnie wnioskowały do DGLP o zwrot poniesionych kosztów z FL, na podstawie § 59 ust. 4 zarządzenia nr 2 DGLP z 2017 r.

W 2018 r. – wraz z wejściem w życie Zarządzenia nr 67 DGLP z 2018 r.- zmieniono zasady finansowania działań dodatkowych realizowanych przez nadleśnictwa. Wg § 10 ust. 2 tego zarządzenia, w celu sfinansowania zadań związanych z realizacją działań dodatkowych w ramach realizacji Projektu LGW, DGLP uwzględnia w rocznym planie finansowo-gospodarczym poziom dopłaty z funduszu leśnego dla nadleśnictw z tytułu wyrównywania niedoborów powstałych przy realizacji zadań gospodarki leśnej oraz zadań dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa (co w praktyce oznaczało, że nadleśnictwa pokrywały koszty działań dodatkowych w ramach LGW z własnych środków, podobnie jak wszystkie inne działania z zakresu gospodarki leśnej, natomiast z funduszu leśnego pokrywane jest jedynie wyrównywanie niedoborów³⁷).

W 2017 r. Nadleśniczy wnioskował do DGLP o zwrot kosztów poniesionych w ramach projektu LGW. Wydatki w wysokości 30 250,70 zł zrefundowano z FL. Nadleśnictwo otrzymało z CKPŚ³⁸ informacje dot. składania wniosków o przydzielenie środków z FL na 2017 r. między innymi o konieczności dołączenia do not księgowych kopii dokumentów księgowych, tj. faktur lub/oraz innych dokumentów księgowych poświadczających wydatkowane kwoty pieniężne, a także oryginału zbiorczego zestawienia wszystkich dokumentów księgowych, które zostały przedstawione jako dowody księgowe dot. wnioskowanej kwoty kosztów poniesionych na realizację LGW.

Nadleśnictwo do wniosku o przydzielenie środków FL wraz z notą księgową dołączyło zestawienie faktur dot. kosztów³⁹ poniesionych na realizację Projektu LGW. We wniosku tym Nadleśnictwo nie wykazało potwierdzonych w dokumentach

³⁴ Dalej: „Wniosek o przydzielenie środków FL wraz z notą księgową”.

³⁵ Dane na dzień 25.10.2023 r.

³⁶ „Listy dokumentów oznakowanych przez jednostkę kodem projektu: GLGW, Jednostki:n0237” dla poszczególnych lat 2018-2023. Dalej: „raporty z bazy SILP Web”.

³⁷ Zgodnie z § 23 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (Dz.U. 1994 Nr 134, poz. 692) Dyrektor Generalny wyrównuje ze środków Funduszu Leśnego niedobory środków finansowych w nadleśnictwach i regionalnych dyrekcjach, wynikające ze zróżnicowanych warunków gospodarki leśnej oraz przekazywania odpisów na rachunek Dyrekcji Generalnej.

³⁸ Pełniącego rolę koordynatora Projektu LGW, e-mail z dnia 21 listopada 2017 r. od Kierownika Zespołu Rozwoju i Innowacji.

³⁹ Usług leśnych dot. zalesień oraz zakupu m.in. materiałów do odłowu chrząszczy dot. pulepek Barbera.

wewnętrznych kosztów LGW w łącznej kwocie 4 459,07 zł, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(681-738, 745-751, 792-803)

Nadleśnictwo⁴⁰ sporządziło wniosek o przydzielenie środków FL na realizację działań w ramach projektu LGW na rok 2018⁴¹, który po akceptacji Dyrektora RDLP został złożony za pośrednictwem CKPŚ do DGLP⁴². Nadleśnictwo zostało poinformowane, że zmianie uległ sposób rozliczania, środki finansowe trafią do jednostek LGW w wyniku wyrównania niedoborów⁴³. W latach 2018 – 2023 Nadleśnictwo nie ubiegało się o zwrot poniesionych kosztów z FL na działania dodatkowe w LGW, zrealizowano je wykorzystując środki własne⁴⁴.

(akta kontroli str. 752-783)

W wyliczonych przez Nadleśnictwo⁴⁵ kosztach LGW nie uwzględniono:

- pracy wykonanej przez pracowników Nadleśnictwa, związanej z kontrolą pułapek ziemnych typu Barbera⁴⁶, a także realizacji uznań odnowień naturalnych oraz martwego drewna,
- kosztów remontów grodzień mających na celu ochronę zalesień w wydzieleniach LGW w łącznej kwocie 11 192,14 zł,
- kosztów wykonania zabiegów pielęgnacyjnych i zabiegów ochronnych, tj. zabezpieczenia drzewek przed zgryzaniem w wydzieleniach LGW w latach 2018 – 2023 w łącznej kwocie: 35 046,48 zł,
- kosztów związanych z promowaniem projektu LGW w kwocie 4 481,50 zł.

W ww. sprawach Nadleśniczy wyjaśnił, że:

- odnośnie kosztu robocizny pracowników: Nadleśnictwo Wisła nie jest w stanie podać kosztów ani ich oszacować, jeśli chodzi o kontrolę pułapek Barbera w 2017 r., jak i realizacji uznań odnowień naturalnych oraz martwego drewna. Zadania te wykonywali pracownicy służby leśnej w ramach swoich obowiązków służbowych, często przy okazji wykonywania innych czynności czy obowiązków,
- odnośnie kosztów remontów grodzień: (...) Nadleśnictwo przyjęło zasadę, że kosztem gospodarstwa węglowego były koszty poniesione w pierwszym roku powstania LGW,
- odnośnie kosztów związanych z promowaniem projektu LGW: Zgodnie z założeniami Programu LGW promowanie projektu nie jest kosztem tego działania. Nadleśnictwo poniosło koszty w kwocie 4 481,50 zł. Były to wspólne działania promocyjne, które dotyczyły m.in. programu „Dla lasu, dla ludzi”, szczytu klimatycznego ONZ w Polsce (Katowice COP 24) oraz Leśnych Gospodarstw Węglowych. Poniesione koszty były środkami własnymi Nadleśnictwa Wisła.

(akta kontroli str. 585-589, 784-797, 804-849)

⁴⁰ Po otrzymaniu Decyzji nr 192 Dyrektora Generalnego LP z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie makrowskaźników do planu finansowo-gospodarczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na rok 2018 (EP.0300.2.1.2017), stanowiącej podstawę do planowania w ramach tworzonej wersji przewidywanego planu na 2018 r. dla działań dodatkowych w projekcie LGW, a także wytycznych w zakresie rejestracji i ewidencji w SILP działań dodatkowych LGW (załącznik do notatki z dnia 09.08.2017 r.).

⁴¹ Dot. budowy przewidywanego planu finansowo-gospodarczego na rok 2018 – nr. ewidencyjny wniosku: 1/2017.

⁴² Pismo zn. spr. RP.363.2.2017 z dnia 19.09.2017 r.

⁴³ E-mail z dnia 16.02.2018 r. oraz pismo zn. spr. OS.011.7.1.2018 z dnia 20.02.2018 r.

⁴⁴ Źródło finansowania 101 zgodnie ze słownikiem w Systemie informatycznym LP dalej „SILP”.

⁴⁵ Przytoczonych w wyjaśnieniach Nadleśniczego zn. spr. NK.091.5.2023 z dnia 04.09.2023.

⁴⁶ Wiosną 2017 r. na terenie 23 nadleśnictw biorących udział w Projekcie LGW zostały wyłożone pułapki ziemne (tzw. Barbera, nieduże pojemniki umieszczone w wierzchniej warstwie gleby, zawierające środek konserwujący, osłonięte daszkiem przed deszczem) na chrząszcze z rodziny biegaczowatych. Na bieżąco wykonano kontrole pułapek poprzez zbieranie materiału z każdej pułapki z zaznaczeniem dokładnej lokalizacji oraz przesłanie do w celu dalszej analizy laboratoryjnej (owady były suszone, ważone i zliczane), a otrzymane dane wagowe oraz liczebność biegaczowatych z danej pułapki były sukcesywnie zapisywane w bazie danych. Na podstawie odłowionych osobników z tej rodziny obliczyć można wskaźnik średniej biomasy osobniczej (SBO) biegaczowatych. Analiza wskaźnika (SBO) pozwala ocenić funkcjonowanie ekosystemów leśnych, zwłaszcza ich stabilność, odporność na czynniki zewnętrzne, a także możliwości regeneracji.

W latach 2018 – 2023 Nadleśnictwo osiągnęło łączny przychód 17 448,99 zł brutto z tytułu sprzedaży Jednostek Dwutlenku Węgla⁴⁷. Przychody te w poszczególnych latach wynosiły odpowiednio: w 2018 r. 1 633,47 zł, w 2019 r. 816,48 zł, w 2020 r. 1 373,76 zł, w 2021 r. 4 317,84 zł, w 2022 r. 4 678,56 zł, w 2023 r.⁴⁸ 4 628,88 zł.
(akta kontroli str. 850-874)

Na terenie Nadleśnictwa nie funkcjonowały składy drewna energetycznego, których możliwość utworzenia przewidziano w Zarządzeniu DGLP nr 2 z 2017 r.
(akta kontroli str. 6-18)

7. Do wniosku o przydzielenie środków FL w 2017 r. dołączono listę zadań wraz z poniesionymi kosztami na łączną kwotę 30 250,70 zł, która zawierała: adres leśny i powierzchnię wydzielenia, rodzaj działania dodatkowego, grupę czynności, powierzchnię do realizacji (ha), koszt działania⁴⁹.

Ww. lista zadań nie uwzględniała części kosztów poniesionych przez Nadleśnictwo w ramach LGW, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Nadleśnictwo w trakcie realizacji PW sporządzało i przysyłało do Dyrektora RDLP w Katowicach roczne sprawozdania z realizacji PW. Sprawozdania za lata 2018-2022 każdorazowo zostały przesłane do końca kwartału roku następującego po roku sprawozdawczym stosownie do wymogu określonego w §14 ust 1 Zarządzenia nr 67 DGLP z 2018 r.⁵⁰. Zostały również sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 6 do ww. zarządzenia i zawierały wszystkie wymagane elementy.

Zgodnie ze sprawozdaniami z realizacji PW za lata 2018-2022 w:

- 2018 r. prowadzono działania na 22 wydzieleniach (o łącznej powierzchni 29,23 ha), w tym na pięciu wykonano podsadzenia, zaś na 17 uznano odnowienia naturalne, w sprawozdaniu tym wykazano koszty związane z podsadzeniami w łącznej wysokości 179 480,87 zł;
- 2019 r. prowadzono działania na 12 wydzieleniach (o łącznej powierzchni 12,22 ha), w tym na czterech wykonano podsadzenia, zaś na ośmiu uznano odnowienia naturalne, w sprawozdaniu tym wykazano koszty związane z podsadzeniami w łącznej wysokości 58 564,98 zł;
- 2020 r. prowadzono działania na pięciu wydzieleniach (o łącznej powierzchni 5,34 ha), w tym na trzech wykonano podsadzenia, a na dwóch uznano odnowienia naturalne, w sprawozdaniu tym wykazano poniesienie kosztów tylko odnośnie podsadzeń w łącznej wysokości 60 049,85 zł;
- 2021 r. prowadzono działania na dziewięciu wydzieleniach (o łącznej powierzchni 27,69 ha), w tym na siedmiu działania dotyczyły martwego drewna, zaś na dwóch uznania odnowień naturalnych, w sprawozdaniu tym nie wykazano poniesienia żadnych kosztów;
- 2022 r. prowadzono działania na sześciu wydzieleniach (o łącznej powierzchni 12,50 ha), w tym na czterech wykonano uznanie odnowień naturalnych, a na dwóch działania dotyczyły martwego drewna, w sprawozdaniu tym nie wykazano poniesienia żadnych kosztów.

⁴⁷ Jednostka Dwutlenku Węgla - jeden megagram (1 Mg, tona) dwutlenku węgla (CO₂) pochłonięty netto dodatkowo w wyniku działań dodatkowych realizowanych w projekcie przez określone lasy i inne grunty wchodzące w skład gospodarstwa leśnego, objęte gospodarką leśną, dalej: „JDW”. W okresie objętym kontrolą DGLP prowadziła sprzedaż JDW w wyniku tzw. aukcji JDW. Przychód uzyskany ze sprzedaży JDW był dzielony pomiędzy nadleśnictwa biorące udział w Projekcie LGW proporcjonalnie w stosunku do sumy wytworzonych przez nie JDW (inaczej prognozowanej liczby ton pochłoniętego dodatkowo dwutlenku węgla). Nadleśnictwo otrzymywało po każdej aukcji pismo od DGLP z wyszczególnioną kwotą, na jaką powinno wystawić fakturę, po czym sporządzało taką fakturę, która obciążała DGLP.

⁴⁸ Do dnia 24.10.2023 r.

⁴⁹ Wg źródła 202 - od 01.01.2017 r. źródło finansowania wg słownika zadań finansowanych z Funduszu leśnego w SILP.

⁵⁰ Sprawozdanie za 2018 r. przesłano 29 marca 2019 r., za 2019 r. 16 marca 2019 r. za 2020 r. 31 marca 2021 r. za 2021 r. 25 lutego 2022 r. (27 kwietnia 2022 r. przesłano jego korektę) i za 2022 r. 10 marca 2023 r. (20 marca 2023 r. przesłano jego korektę).

Wykazane w sprawozdaniach działania wraz z wielkością powierzchni, na której je prowadzono, odpowiadały ujętym w PW działaniom i powierzchni. Jednakże w sprawozdaniach za lata 2018-2022 nierzetelnie wykazano faktycznie poniesione koszty, co szerzej opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 124-256, 365-392, 592-599)

8. Nadleśnictwo w latach 2017-2023⁵¹ nie realizowało żadnych przedsięwzięć ze wskazań nabywców JDW. Nadleśniczy otrzymał w dniu 2 marca 2018 r. prośbę o wypełnienie do dnia 6 marca 2018 r. ankiety⁵², o której mowa w 18 ust. 1 pkt 1 lit. a Zarządzenia nr 67 DGLP z 2018 r. Zaproponował w niej: *restytucję głuszcza poprzez uwalnianie młodych ptaków wylęgniętych przez matki w wolierach oraz dwukrotne dofinansowanie Pikniku Ekologiczno-Leśnego organizowane wspólnie z UM Wisła*.

(akta kontroli str. 6-18, 357-358)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W złożonym do DGLP wniosku o przydzielenie środków FL w 2017 r. wraz z notą księgową, zaniżono wysokość kosztów poniesionych w ramach Projektu LGW o kwotę 4 459,07 zł⁵³, tj. wartość sadzonek wykorzystanych do zalesień, co było działaniem nierzetelnym.

W ww. kwestii Nadleśniczy wyjaśnił, że:

- *W nocie księgowej z 2017 roku nie zostały wykazane koszty materiału sadzeniowego użytego do zalesień. Sadzonki wykorzystane do zalesienia były sadzonkami świerkowymi szczepionymi zrzesami, w związku z tym ich wartość znacząco przewyższała wartość normalnych sadzonek używanych do odnowień. Koszt materiału sadzeniowego nie został wykazany w nocie celowo, aby znacząco nie podnosić kosztów założenia uprawy;*
- *Wykorzystane do zalesień sadzonki pochodziły ze szkółki leśnej Wyrchczadeczka. Koszt sadzonek został obliczony metodą rachunku ciągłego według zarządzenia nr 16 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 25 lutego 2008 roku⁵⁴. W związku z tym, że koszt sadzonek użytych do tych odnowień był wyższy od przeciętnego, pracownik nadleśnictwa telefonicznie ustalił z CKPŚ tok postępowania (na okoliczność, którego nie sporządzono notatki), następnie przekazał Nadleśniczemu tą informację, po czym Nadleśniczy zdecydował o niewykazywaniu tych kosztów w nocie.*

NIK nie podziela powyższych wyjaśnień, ponieważ wyższy od przeciętnego koszt sadzonek nie stanowi usprawiedliwienia dla braku wykazania faktycznie poniesionych kosztów, a zgodnie z wytycznymi Dyrektora Generalnego LP⁵⁵ Nadleśnictwo było zobowiązane do ujmowania całości kosztów LGW. Nadleśnictwo w chwili wnioskowania o przydzielenie środków Funduszu Leśnego z tytułu zwrotu kosztów poniesionych na realizację projektu LGW posiadało informację przesłaną drogą elektroniczną⁵⁶ od CKPŚ o konieczności dołączenia do not księgowych kopii

⁵¹ Do dnia 4 września 2023 r.

⁵² Ankieta ta służyła do sporządzenia przez DGLP projektu listy przedsięwzięć, które będą sfinansowane przez nabywców JDW, z zakresu m.in.: gospodarki leśnej, realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasu o charakterze społecznym, np. stworzenie lub poprawa atrakcyjności turystycznej, realizacji działań w zakresie czynnej ochrony przyrody.

⁵³ Wyliczoną na podstawie dokumentów wewnętrznych, tj. RW 201700007 z dnia 31.10.2017 r., pobranie 171060041 z dnia 31.10.2017 r.

⁵⁴ W sprawie zasad ewidencjonowania kosztów produkcji szkółkarskiej w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych oraz ustalania kosztów produkcji sadzonek metodą rachunku ciągłego (B.I. LP Nr 4 poz. 24).

⁵⁵ W oparciu o notatkę służbową z dnia 19.06.2017 r. dot. spotkania roboczego z uczestnikami Projektu Leśne Gospodarstwa Węglowe, które odbyło się w Sękocinie Starym (BULiGL oraz IBL) w dniach 12-13 czerwca 2017 r.

⁵⁶ E-mail z dnia 21 listopada 2017 r. wysłany do uczestników projektu LGW, Nadleśnictwo otrzymało przed wystawieniem Wniosku o przydzielenie środków FL wraz z notą księgową.

dokumentów księgowych, tj. faktur lub/ oraz innych dokumentów księgowych poświadczających wydatkowane kwoty pieniężnych.

(akta kontroli str. 585-589, 745-751, 792-803, 882-893)

2. W sprawozdaniach z realizacji PW za lata 2018 – 2022 zaniżono wartość wydatków poniesionych w ramach Projektu LGW o łączną kwotę 37 984,62 zł, na którą składały się niżej wymienione koszty:

- usługi remontów ogrodzeń mających na celu ochronę świerka w wydzieleniach LGW w łącznej kwocie 9 242,14 zł, z tego: w 2018 r. 1 890 zł, w 2019 r. 347,34 zł, w 2020 r. 360,00 zł, w 2021 r. 888,00 zł, w 2022 r. 5 756,80 zł;
- wykonania zabiegów pielęgnacyjnych i zabiegów ochronnych, tj. zabezpieczenia drzewek przed zgryzaniem w wydzieleniach LGW w łącznej kwocie 28 742,48 zł, z tego: w 2018 r. 2 969,19 zł, w 2019 r. 10 329,42 zł, w 2020 r. 8 465,26 zł, w 2021 r. 3 496,98 zł, w 2022 r. 3 481,63 zł.

Nadleśniczy w tych kwestiach wyjaśnił, że:

- w odniesieniu do remontów grodzień: *Koszty naprawy grodzień nie zostały uwzględnione w sprawozdaniach, ponieważ nie było jasnych wytycznych dotyczących ewidencjonowania kosztów po roku założenia gospodarstw węglowych. Nadleśnictwo przyjęło zasadę, że kosztem gospodarstwa węglowego były koszty poniesione w pierwszym roku powstania LGW;*
- w odniesieniu do zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych: *W Nadleśnictwie Wiśła przyjęło zasadę że kosztami związanymi z programem są koszty ponoszone w momencie założenia uprawy, zalesienia, czyli w roku inicjacji działań kosztowych.*

NIK zwraca uwagę, że Nadleśnictwo w dacie sporządzania sprawozdań z realizacji PW posiadało dokumenty potwierdzające rodzaj i wysokość poniesionych kosztów w ramach LGW, które należało uwzględnić w sprawozdaniu z realizacji PW. Nadleśnictwo dysponowało wytycznymi Dyrektora Generalnego LP⁵⁷, zgodnie z którymi było zobowiązane do ujmowania całości kosztów LGW, a przyjęte przez Nadleśnictwo zasady ponoszenia kosztów tylko w pierwszym roku czy w momencie założenia uprawy nie wynikały z ww. wytycznych DGLP. Brak ujęcia części poniesionych kosztów, w ocenie NIK był działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 792-797, 604-605, 882- 893)

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o skorygowanie sprawozdań z realizacji Programu Węglowego za lata 2018-2022.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

⁵⁷ W oparciu o notatkę służbową z dnia 19.06.2017 r. dot. spotkania roboczego z uczestnikami Projektu Leśne Gospodarstwa Węglowe, które odbyło się w Sękocinie Starym (BULiGL oraz IBL) w dniach 12- 13 czerwca 2017 r. ?

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 24 listopada 2023 r.

Kontrolerzy

Mieczysław Handzel

Gł. specjalista kontroli państwowej

.....

Katarzyna Miszczak

Gł. specjalista kontroli państwowej

.....

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**